

Bajardi: farmatsiya 5-kurs 1/1 gr Axmedova Mehinbonu
Tekshirdi: Iskandarova Sh.F.

IMMOBILLASH YO'LI BILAN OLINGAN DORILAR



Reja:

- 1. Dorilarni immobillash maqsadi.
- 2. Immobillangan preparatlar ta'rifi, tasnifi.
- 3. Immobillangan preparatlarni olinish yo'llari.

Dorilarni immobillash maqsadi

- Immobillangan preparatlarni yaratishda quyidagi maqsadlar ko'zda tutiladi:
- - dori moddalarning ta'sirini uzaytirish;
- -dori moddalarning ta'sirini yo'naltirish;
- -turg'unligini oshirish;
- -salbiy ta'sirini kamaytirish.
- Bundan tashqari immobillangan preparatlar, polimer matritsalarining hisobiga, har xil toksik moddalarni adsorbsiya qilish xususiyatiga ham ega bo'ladi.

- Immobillangan preparatlarni (IP) yaratishda asosan oqsil tabiatli moddalar qo'llaniladi. Hozirgi vaqtda ferment, gormon, mukopolisaxarid, albuminlar, gamma-globulin, nuklein kislota, interferonning immobillangan fermentlaridir. Shuning uchun ularning misolida immobillash prinsiplarini, asosiy yo'llarini, afzallik tomonlarini ko'rib chiqish mumkin.

- 2. Agar fermentlarning ta'sirini yo'naltirish kerak bo'lsa, unda ta'siri yo'naltirilgan immobillangan fermentlar yaratiladi. Bunday immobillangan fermentlar kerakli a'zo va to'qimaning yoniga o'rnatiladi va ma'lum vaqt davomida fermentlarning kerakli miqdorini ajratib turish xususiyatiga ega.

Immobilangan preparatlarni olishning asosiy yo'llari.

- Immobilangan fermentlarni yaratishda 2 ta asosiy yo'nalish qo'llaniladi:
- 1. Agar fermentlarni ng ta'sirini uzaytirish maqsad deb qo'yilsa, unda suvda eruvchan turg'unlashtirilgan turlari olinadi. Bunday fermentlar har xil omillar ta'siriga nisbatan turg'un bo'ladi va uzoq vaqt mobaynida ular qonda o'z faoliyatini namoyon qiladilar.

■ Suvda eruvchan immobillangan fiziologik faol moddalarning preparatlari.

- Immobillash usullaridan eng keng qo'llaniladigani – bu suvda eruvchan tug'unlashtirilgan oqsil preparatlarni polimerlar yordamida modifikatsiya qilish usuli hisoblanadi. Polimerlar sifatida polisaxaridlar /asosan dekstran/, polivinilpirrolidon (PVP), polietilenglikol (PEG), polivinil spirti (PVS) ishlatiladi. Ular bilan bir qatorda har xil tabiiy polimerlarni ishlatish qulay deb topilgan: kollagen, fibrin, albumin, geparin /ayniqsa trombolitik imobillangan preparatlarni yaratishda/.

- Yuqori molekulali suvda eruvchan immobillangan ferment preparatlari (IFP) hozirgi paytda eng mo'tadil turdagi ferment preparatlari hisoblanadi. Suvda eruvchan fermentlarning polimer hosilalari yuqori turg'unlikka ega va /proteazalar ta'siriga/, uzoq vaqt davomida qonda saqlanadi, chunki polimer bilan bog'langan fermentning molekulyar og'irligi oshishi oqibatida ularni buyrak orqali chiqib ketish /filtratsiya/ tezligi kamayadi.

IFP ning hosil bo'lish mexanizmi

- Fermentlarni va boshqa oqsil moddalarni immobillanishi polimer matritsa va ferment orasida kovalent bog'lamlar paydo bo'lishiga asoslangan. Bunda polimerlaning makromolekulasi (zanjirsimon tuzilishga ega bo'lganligi uchun) fermentning molekulasini, 6-10 kovalent bog'lamlar sodir bo'lish natijasida, qoplaydi. Oqibatda fermentlarning ta'siri uzaytiriladi, turg'unligi oshadi va allergik reaksiyalari kamayadi.

|| Mahalliy kasalliklarni davolash uchun mo'ljallangan immobillangan preparatlar.

- Ayrim mahalliy kasalliklarni davolashda IFP zararlangan to'qima yoki a'zolarining yoniga o'rnatiladi va uzoq vaqt davomida fermentlar davolovchi ta'sirini ko'rsatadi.
- Ta'siri yo'naltirilgan IF yaratishda ham polimerli yordamchi moddalar qo'llaniladi: poliakrilamid (PAA), etilselyuloza (ES), sefadeks, triatsetat selluloza, nitroselluloza, neylon, ftoroplast, PVS, PVP).